

Styrelsen for Evaluering og
Kvalitetsudvikling af
Grundskolen

Snaregade 10A
1205 København K.
Tlf. 3392 6200
Fax 3392 6182
E-mail
skolestyrelsen@skolestyrelsen
.dk

Referat af tilsynsdagen på Den moderne kulturelle skole

14. juni 2010

Skolestyrelsens tilsynsmedarbejdere ankom til Den moderne kulturelle skole klokken 7.55 og havde et kort møde med skolens leder. Mødet indledtes med en orientering om tilsynsordningen med de frie skoler, samt den særlige tilsynsrunde med fokus på frihed og folkestyre.

Sags nr.:

034.923.011

Observation af undervisning

Følgende undervisning blev observeret:

- Matematik mellemtrinet
- Arabisk mellemtrinet
- Natur-teknik mellemtrinet
- Dansk indskolingen
- Dansk indskolingen
- Arabisk mellemtrinet
- Matematik indskolingen
- Engelsk mellemtrinet
- Dansk mellemtrin
- Arabisk indskolingen

Besøgene i klasserne var overvejende af 15 minutters varighed. Dette betød, at styrelsens tilsynsmedarbejdere observerede et udsnit af de pågældende observerede lektioner. Det observerede var derved ofte en del af en undervisningsaktivitet uden en indledning eller afslutning.

I alle klasser og på gangene hang der på væggene elevproducerede ting, faglige plakater og lærerproducerede opslag, som kunne relateres til undervisningen. Skolens fysiske rammer fremstod samlet som et rart læringsmiljø.

Matematik mellemtrinet

Antal elever: 13 elever, 10 piger og 3 drenge

Bordopstilling: Tomandsborde vendt mod tavlen

På væggene hang et opslag med overskriften ”Sådan får vi det bedre i klassen”, og på tavlen stod, hvem der var dukse.

Klassen blev delt i fire hold til en matematikstafet. Hver elev trak en farvet centicube og gik på hold med dem, som havde samme farve centicube. Herefter gik klassen ind i en lille sal og stillede sig op på fire rækker. Læreren forklarede, at det var smart, at den første i rækken var god til matematik da det sværeste spørgsmål kom først. Eleverne gik i gang og brugte fingrene til at regne med. Holdene arbejdede fint sammen og der var tegn på, at de havde forstået opgaven. Når holdene var færdige, gik de hen til læreren og sagde deres resultat. Havde holdet ikke fået det rigtige resultat skulle de forsøge igen.

Læreren henvendte sig til styrelsens tilsynsmedarbejdere og forklarede at hun netop havde været på matematikkursus om undervisning af tosprogede elever. Hun fremhævede, at det centrale ved matematikstafetten var samarbejdet og samtalen på holdet.

Under stafetten stod læreren ved sedlerne med spørgsmålene og hjalp de elever, som ikke forstod opgaven.

Arabisk mellemtrinnet

Antal elever: 8 elever, 6 piger og 2 drenge

Bordopstilling: Tomandsborde vendt mod tavlen

På væggen hang et opslag om Grundlovsdag.

Eleverne læste på skift op fra en arabisk læsebog. På tavlen stod der program for lektionen: ”Læsning og gruppearbejde”.

Herefter gennemgik læreren ental, total og flertal i forhold til køn på arabisk. Læreren instruksede vekslede mellem dansk og arabisk, da der var flere elever, som ikke havde en sikker forståelse af arabisk.

Herefter delte læreren eleverne ind i grupper, hvor de skulle øve det, der netop var blevet gennemgået på tavlen og i klassen. Eleverne talte sammen på arabisk, og deltog aktivt i øvelsen.

Natur-teknik mellemtrinnet

Antal elever: 11 elever, 8 piger og 3 drenge.

Bordopstilling: Tomandsborde vendt mod tavlen

Lektionens program var skrevet på tavlen; Rap og årsquiz (Naturen, klimaet, miljø).

Eleverne var i gang med at øve en rap, som handlede om ”naturen og os”. Hver elev havde en sekvens, som de skulle rappe. Læreren satte rappen i gang. Læreren gik rundt og pegede på eleverne, efterhånden som de skulle sige deres del af rappen højt. Eleverne læste op af en kopi.

Eleverne var lidt generte, og deres fremsigelser var generelt utydelige. Efter første gennemlæsning klappede eleverne af sig selv, og læreren

roste dem. Herefter fremsagde eleverne rappen en gang til, og læreren optog fremførelsen på en elevs mobiltelefon.

Læreren spurgte ind til nogle af ordene i rappen og forsøgte at få eleverne til at forklare dem. Han nævnte flere gange, at der var mange svære ord i teksten, men uddybede det ikke yderligt.

Hefter bad læreren eleverne om at rykke bordene sammen, så der blev dannet to grupper. Hver gruppe fik en række spørgsmål, som de skulle stille til den anden gruppe. Til spørgsmålene var der tre svarmuligheder. Når der blev stillet spørgsmål, eller når gruppen skulle nå til enighed om et svar, havde eleverne svært ved at lytte til hinanden og samarbejde. Læreren kommenterede det ikke.

Dansk indskolingen

Antal elever: 14 elever, 10 piger og 4 drenge

Bordopstilling: Gruppeborde

På væggen hang et opslag med overskriften ”Regler i klassen” og med underoverskrifterne ”Man skal” og ”Man må ikke”.

Eleverne samles i en rundkreds på gulvet, og læreren bad eleverne foreslå nogle sange, som de skulle synge. Eleverne var ivrige og rakte hånden op. Klassen sang forskellige sange, og alle sang med og deltog.

En elev havde fødselsdag. Klassen sang fødselsdagssang på engelsk og dansk og råbte hurra til sidst.

Læreren bad eleverne fortælle, hvor mange dage der var i en uge, hvilke årstider vi har, og hvor mange måneder der er på et år.

Eleverne sang en ”månedssang”, hvor de brugte fingrene og fødderne til at tælle månederne med.

Læreren var opmærksom på elevernes deltagelse og sikrede sig, at alle elever enten fik lov til at komme med forslag til sange, svare på spørgsmål eller blot fortælle noget.

Dansk indskolingen

Antal elever: 13 elever, 9 piger og 4 drenge

Bordopstilling: Tomandsborde vendt mod tavlen

På væggen hang et opslag med overskriften ”Klassens tid”.

Klassen arbejdede med rim og remser. Læreren tog et kort og læste halvdelen af et rim op, som eleverne skulle afslutte i kor. Eleverne var ivrige og smilede, og der var tegn på, at de syntes, det var en sjov aktivitet.

Herefter forklarede læreren om et ords lyde. Læreren sagde et ord højt, og eleverne skulle svare på, hvor mange lyde der var i ordet. Læreren bad eleverne finde vokalen.

Sidst i lektionen skrev to elever logbog, og det fremgik, at det var en opgave, som eleverne skiftedes til at løse.

Den ene af de elever, som skulle skrive, var syg, og den anden elev fik lov til at vælge en ny makker.

Arabisk mellemtrinnet

Antal elever: 11 elever, 8 piger og 3 drenge

Bordopstilling: To store gruppeborde

På tavlen stod programmet: Læsning, kommunikation og lektier. Klassen var ved at afslutte læsning, da styrelsens tilsynsmedarbejdere kom ind i klassen. Læreren delte herefter folderen ”Aktiv sommer” ud og gik rundt i klassen og spurgte eleverne på arabisk, hvad de skulle lave i sommerferien. Læreren talte både dansk og arabisk og støttede de elever, som havde svært ved at forstå arabisk. Flere elever var en smule generte. Eleverne skulle til Libanon, København og Østrig, og nogle skulle ingenting i sommerferien.

Matematik indskolingen

Antal elever: 13 elever, 10 piger og 3 drenge

Bordopstilling: Tomandsborde vendt mod tavlen

På væggen i klassen hang der klasseregler.

Alle eleverne havde centicubes foran sig. En elev sad ved lærerens bord og byggede en figur bag en afskærmning. Eleven ved lærerens bord forklarede for resten af klassen, hvordan figuren så ud, mens hun byggede den. Klassen forsøgte ud fra de mundtlige anvisninger at bygge figuren. Læreren støttede elevens forklaringer for klassen ved selv at forklare. Eleven forklarede blandt andet, at figuren sov. Flere elever kommenterede højlydt forklaringerne uden at række hånden op, og det var svært at høre anvisningerne fra den elev, der instruerede.

En anden elev fik lov til at gå op til lærerens bord. Hun indledte med at fortælle klassen, at hun ville bygge figuren, før hun begyndte at forklare, hvordan den så ud.

Imens eleven byggede sin figur, gik læreren rundt og foreviste et hvepsebo for klassen. Læreren forklarede klassen, hvor hun havde fundet det, og hvordan det var blevet bygget af spyt og jord. Eleverne var optaget af hvepseboet og stillede en række spørgsmål.

Herefter gik eleven ved lærerens bord i gang med at beskrive sin figur for klassen. Eleven anvendte begreberne højre og venstre, og det skabte en del forvirring. Læreren forklarede begreberne ved at løfte henholdsvis højre og venstre arm, men var ikke opmærksom på, at hun stod med front mod klassen.

Engelsk mellemtrinnet

Antal elever: 15 elever, 8 piger og 7 drenge

Bordopstilling: Gruppeborde

På væggen hang et opslag med klasseregler

Eleverne arbejdede med et sæt kopiark. Lærerens instruktionssprog var fortrinsvis engelsk. Flere elever sagde, at de ikke forstod, hvad læreren sagde, og læreren forklarede herefter på dansk. Eleverne skulle trække en streg mellem et dansk ord og et engelsk ord med samme betydning. Klassen løste opgaven sammen med læreren, og læreren viste ofte ordenes betydning ved eksempelvis selv at hoppe, sparke, kaste osv.

Herefter afspillede læreren en engelsk sang, hvor eleverne skulle gøre det, som blev sunget. Eksempelvis ”stand up” eller ”sit down”. Læreren satte sig på en stol midt i klassen og deltog aktivt i sanglegen.

En elev deltog ikke i sanglegen og var tydeligvis ked af det. Læreren var opmærksom på det og gik hen og talte med eleven både før og efter sanglegen.

Herefter arbejde eleverne videre med deres kopiark. Eleverne skulle sætte ring om de ord, der passede til et billede.

Dansk mellemtrinnet

Antal elever: 11 elever, 8 piger og 3 drenge

Bordopstilling: To gruppeborde

Læreren delte en seddel rundt, som eleverne selv havde udformet, vedrørende deres sidste skoledag.

Herefter diskuterede eleverne programmet for deres sidste skoledag, som de også kaldte for karameldagen. En elev forklarede på opfordring fra læreren om dagens program og om, hvilke aktiviteter de havde planlagt. Eleverne var urolige og snakkede i munden på hinanden. Læreren bad eleverne om at lytte til hinanden og give hinanden ”luft”.

Der var tegn på, at det var eleverne, som stod for planlægning og gennemførelse af sidste skoledag.

Herefter bad læreren eleverne om at tage deres frilæsningsbog frem. Læreren gik rundt og så, hvilke bøger eleverne læste, og talte med dem om bogen.

Arabisk indskolingen

Antal elever: 13 elever, 10 piger, 3 drenge

Bordopstilling: Tomandsborde vendt mod tavlen

Eleverne sang en arabisk sang sammen, da styrelsens tilsynsmedarbejdere kom ind i klassen. Læreren talte både arabisk og dansk. Herefter talte læreren med eleverne om, hvorfor de elskede deres mor, og eleverne svarede. Herefter bad læreren eleverne om at sætte sig sammen to og to og samtale på arabisk om, hvorfor de elskede deres mor. En elev gik rundt i klassen og spurgte alle.

Herefter bad læreren eleverne vælge et stykke farvet karton, hvorpå de skulle tegne et billede af deres mor.

Møde med skolens ledelse

Skolens leder beskrev Den moderne kulturelle skole med følgende elementer og karakteristika:

- Lav klassekvotient med højst 19 elever i hver klasse
- Elever fra muslimske hjem
- Fokus på arbejde med kultur og værdier fra både Danmark og hjemlandet
- Ekstra undervisning i arabisk og religion
- Højt kvalificerede lærere
- Supervision af nyansatte lærere
- Emneuger på tværs af klasser og fag
- Stigende fokus på nødvendigheden af, at eleverne kommer ud af huset i forbindelse med undervisningen
- Nye bygninger, som muligvis skal udvides

Skolens forberedelse af eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre

Skolens leder lagde vægt på, at eleverne primært forberedes gennem undervisningens form og indhold. Eleverne i alle klasser udarbejder i fællesskab regler for klassens adfærd, og elever i 5. og 6. klasse deltager i skolens elevråd. Desuden indgår skolens elever i en række projekter med andre skoler, bl.a. en Lego-konkurrence og et internationalt samarbejde med en fortælle-bamse, hvor eleverne lærer om andre måder at leve på og lærer at omgås elever med andre baggrunde end deres egne.

Skolens leder oplyste, at skolens undervisning er et led i en lang forberedelseskæde, der begynder i børnehaven. Derfor fortæller skolen om forskellige traditioner, som børnene kender fra børnehaven, eksempelvis fejring af fødselsdage og fastelavn, selvom ikke alle skolens forældre mener, det er en god idé. Skolens leder forklarede, at det var vigtigt, at eleverne fik disse danske traditioner med, fordi de er født i Danmark, som derfor er deres land.

Elevrådet

Skolens leder oplyste, at elevrådet havde foreslået, at de ældste af skolens elever skulle have lov at holde frikvarter på et lille grønt areal bag skolen, som ikke blev benyttet. Skolen har derfor indkøbt bænke, og fra begyndelsen af nye skoleår må de store elever opholde sig på området i frikvartererne.

Elevrådets kontaktlærer refererer fast fra elevrådsmøderne på lærermøderne.

Elevgrundlag

Skolens elever kommer fra familier af meget blandet herkomst, bl.a. palæstinensisk, somalisk, libanesisk og kurdisk. Skolens elever er både

sunni- og shiamuslimere. Skolens leder oplyste, at det var godt for skolen, da der begyndte somaliske elever, fordi de ikke taler arabisk og derfor udelukkende kunne kommunikere med de andre elever på dansk.

Skolens elever bor primært i store boligområder i Århus med mange tosprogede.

Eleverne optages på baggrund af resultatet af den sprogscreening, Århus kommune gennemfører ved overgang fra børnehave til skole.

Når skolens elever slutter efter 6. klasse, fortsætter mange på en lokal folkeskole, mens nogle få fortsætter på en privatskole i Gjellerupparken.

Skolens leder følger med i, hvor alle elever, der forlader skolen, læser videre. Lederen oplyste, at næsten alle skolens tidligere elever er i færd med eller har afsluttet en uddannelse.

Skolens flersprogede lærere fungerer som tolke mellem de danske lærere og forældre med et begrænset kendskab til dansk.

Dialog mellem lærere, ledelse og forældre

Skolens leder beskrev samarbejdet mellem lærer, elev og forældre som en trekant, hvor alle tre parter var vigtige aktører, hvis samarbejdet og undervisningen skulle lykkes. Lærerne og skolens bestyrelse mødes to gange årligt. Der er senest blevet drøftet muligheden for flere arrangementer for elever og forældre og støtte til forældresamarbejdet.

Skolens bestyrelse består af 3 forældre, der er udpeget af den forening, der grundlagde skolen, og 2 forældre, der vælges på generalforsamlingen. Der har tidligere været to kvindelige medlemmer af skolens bestyrelse. I år er der et kvindeligt medlem.

Samarbejde med lokalområdet

I forbindelse med skolens karneval havde skolen samarbejdet med et lokalt supermarked. Eleverne havde sunget foran forretningen, som til gengæld havde doneret slik til eleverne.

Skolen er meget opmærksom på at uddele brochurer om aktivitetstilbud i lokalsamfundet til eleverne.

Mange af skolens elever går i lokale fritidsordninger. Eleverne transporteres dertil med skolebussen. Skolens leder oplyste, at ordningen med at lade skolebussen køre eleverne, er sat i værk for at støtte elevernes integration.

Ekstremisme

Skolens leder gav udtryk for en generel bekymring for børn, der bor i boligområder med mange tosprogede. Han forklarede, at han var meget bevidst om eksistensen af et ekstremistisk miljø i Århus. Skolen vil ikke tolerere ekstremistiske elever.

Ved indskrivningssamtaler vurderer skolens leder forældrenes fremtoning og påklædning, idet han mener, at den ville indikere eventuelle sympatier for radikale holdninger. Han udtrykte, at han ved, hvordan ekstremisterne går klædt, blandt andet med opsmøgede bukser.

Skolens leder oplyste, at der findes en del såkaldte koranskoler i lokalområdet. Ingen af hans elever går der.

Skolens leder ville omgående informere myndighederne, hvis han fik kendskab til, at nogle af hans elever kom i sammenhænge, hvor de var eksponerede for ekstremistiske holdninger.

Planer for fremtiden

Skolen arbejder med en ide om at etablere en lektiecafé. Fra det kommende skoleår underviser studerende fra Jysk Musikkonservatorium i musik på skolen. Undervisningen omfatter udelukkende instrumenter, der er tilladt ifølge islam.

Skolen vil fra det kommende skoleår give eleverne karakterer i både fag og ”opførelse”.

Møde med skolens lærere

På mødet deltog en gruppe lærere, der repræsenterede relevante nøglepositioner vedrørende skolens forberedelse af eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre.

Mødet indledtes med en orientering om tilsynsordningen med de frie skoler, samt den særlige tilsynsrunde med fokus på frihed og folkestyre.

Samarbejdet mellem hjem, lærere og ledelse

Lærerne beskrev samarbejdet mellem lærere, ledelse og forældre på Den moderne kulturelle skole med følgende elementer og karakteristika:

- Stor åbenhed i ledelsen over for nye forslag, kritik og udfordringer.
- Ledelsen giver plads til, at lærerne kan indkøbe nye materialer til deres undervisning.
- Skolen anser forældresamarbejdet for at være helt afgørende
- Skolens forældregruppe var tidligere meget lukket, men der er sket en holdningsændring de senere år.
- Hver klasse har formuleret trivselsregler, som eleverne er gode til at minde hinanden om.
- Der er dukseordning i alle klasser
- Skolen har fokus på et pænt sprog mellem eleverne og mellem elever og lærere.
- Der benyttes indsatsark, som er ark, hvorpå lærerne noterer, hvad der sker omkring den enkelte elev i undervisningen. Det kan være forglemmelser eller en særlig god indsats. Arket sendes hjem hver måned og underskrives af forældrene.

- I 1. klasse har hver elev en adfærdsmappe
- Alle skolens forældre deltager aktivt i skole-hjem-samarbejdet ved at møde frem til forældremøder, samtaler og skolens generalforsamling.
- Forældrene støtter i stigende grad skolens ønske om, at eleverne går i SFO på deres lokale folkeskole og deltager i almindelige klubaktiviteter som svømning og fodbold.

Eksempler fra undervisningen i forhold til at forberede eleverne til at leve i et land med frihed og folkestyre

Lærerne gav en lang række eksempler på, hvor de i undervisningen sikrede forberedelsen af eleverne til at leve i et land med frihed og folkestyre:

- Travelbuddies – et samarbejdsprojekt i engelsk, hvor eleverne lærer om børn i andre kulturer.
- Arbejde med digte som udtryk for følelser i 4. klasse.
- Rollespil i 4. klasse med fokus på medansvar for og bekymring vedrørende klima og miljø.
- Udflugter til forskellige kulturinstitutioner.
- Eleverne inddrages i valg af emner og undervisningsforløb i eksempelvis natur/teknik, hvor læreren skriver en række emner op, som eleverne vælger mellem ved en afstemning.
- Skolen deltager i et Lego-projekt, hvor 6. klasse dystet i en robotkonkurrence mod 30 – 40 andre skoler i Århus. Opgaven kræver sammenhold og samarbejde.
- Tema om grundloven.
- Temaarbejde om Sydafrikas kamp for frihed.
- Temaarbejde om 'Diktatur, demokrati, konstitueret monarki'.
- Inddeling i grupper på mange forskellige måder.
- Mange forløb i matematik lægger op til samtaler om hverdagsnære emner som prisudvikling og forbrugerspørgsmål, som eleverne deltager aktivt i og lærer af.

Ligestilling mellem kønnene

Der arbejdes med at sikre respekt mellem drenge og piger. I de store klasser bliver det sværere. Eleverne sidder ofte blandet drenge og piger, og der arbejdes oftest i blandede grupper. Dog får drengene lov at være alene i en stor gruppe i emneugen.

Lærerne oplyste, at det har været og fortsat er en udfordring at få lov af forældrene til at tage pigerne med på lejrskole. Lærerne planlægger at lade de første lejrskoler være korte og tilbyde forældrene at tage med.

Skolens elevråd

Lærerne gav udtryk for, at skolens elever generelt er umodne og derfor har svært ved at leve op til de samme krav om stillingtagen og deltagelse som deres jævnaldrende. Det er en af årsagerne til, at skolens elevråd ikke har de yngste årgange repræsenteret.

Elevrådets kontaktlærer redegjorde for, at elevrådet i indeværende skoleår udelukkende havde haft repræsentanter fra 5. og 6. klasse. Kontaktlæreren oplyste, at der ved skoleårets begyndelse havde været elever på 7. klassetrin, som også havde deltaget i elevrådets arbejde. Disse elever var blevet udmeldt i løbet af skoleåret.

Som eksempel på elevrådets arbejde, gav kontaktlæreren, at eleverne har foreslået, at skolen får sit eget bibliotek. Forslaget er blevet vedtaget. Skolen indkøber bøger i løbet af sommerferien. Elevrådet får ansvaret for at etablere et udlånssystem, sætte kort i bøgerne samt stå for bibliotekets drift.

Særligt vedrørende tilrettelæggelsen af undervisningen

Lærerne oplyste, at skolen har meget fokus på dansk som andetsprog som dimension i undervisningen

Lærerne tillagde det stor betydning, at de i modsætning til tidligere måtte indkøbe de undervisningsmaterialer, de ønskede. Lærerne forklarede, at skolens elevgruppe gjorde det nødvendigt at tilpasse mange forlagsproducerede materialer eller udarbejde materialerne selv.

Iagttagelse af elevernes viden og kompetencer med henblik på forberedelse til at leve i et samfund med frihed og folkestyre

Lærerne oplyste følgende eksempler:

- Eleverne har generelt formuleret mål for sig selv og for, hvad de vil med deres uddannelse.
- Eleverne har et langt større fokus på at blive uddannet, og pigerne vil ikke længere være mødre som 16-årige og gå hjemme.
- Eleverne er meget åbne og modtagelige for eksempler på alternative måder at agere på som ung, f.eks. at unge kvindelige studerende kan bo sammen i et bofællesskab under deres uddannelse.

Oplevelser med elever, der udviste en bekymrende adfærd

En lærer oplyste, at hun til en samtale med en elevs voksne bror var blevet orienteret om, at eleven færdedes i et uheldigt miljø. Den voksne bror havde taget forskellige forholdsregler for at fjerne eleven fra den uheldige omgangskreds. Læreren havde rost broren for sin indsats.

Lotte Hedelund Madsen

Lokal tlf.: 26170

Friskoleenheden